M. CERENDORŻ
Przewodniczący Stałej Komisji Geologicznej RWPG
Kierownik Urzędu Geologiczno-Rozpoznawczego przy
Radzie Ministrów MRL

NIEKTÓRE WYNIKI DWULETNIEJ PRACY I DALSZE KIERUNKI DZIAŁANIA STAŁEJ KOMISJI GEOLOGICZNEJ RWPG

UKD 55.009.01:338.984.4 RWPG(519.3),,1963/1965"

Współpraca służb geologicznych krajów-członków RWPG została zapoczątkowana i jest pomyślnie kontynuowana od 1960 r., kiedy to z inicjatywy narady kierowników centralnych służb geologicznych tych krajów opracowano niektóre zagadnienia metodyczne, jak: ustalanie kryteriów bilansowości stałych kopalin użytecznych, ocenę zasobów perspektywicznych złóż, badania geologiczne oraz hydrogeologiczne itp. Jednak brak organizacji, która zajęłaby się uporządkowaniem i skoordynowaniem współpracy krajów-członków RWPG w dziedzinie geologii hamował pracę. Dlatego też w 1963 r. zgodnie z uchwałą XVIII Sesji Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej została powołana Stała Komisja Geologiczna RWPG.

Jako konkretne zadania dla komisji na pierwsze lata jej działalności przewidziano dalsze rozszerzenie współpracy krajów-członków RWPG w dziedzinie badań geologicznych i zwiększenia zasobów ważniejszych kopalin użytecznych, mając na uwadze możliwie całkowite zaspokojenie potrzeb krajów-członków RWPG, podniesienie efektywności prac poszukiwawczych i rozpoznawczych, ocenę zasobów perspektywicznych podstawowych kopalin użytecznych, ustalenie dalszych kierunków badań geologicznych w celu rozszerzenia bazy surowcowej deficytowych rodzajów kopalin użytecznych, doskonalenie istniejących i opracowanie nowych metod badań geologicznych, konstrukcji i wdrażania w geologicznych pracach rozpoznawczych prowadzonych w krajach-członkach RWPG nowoczesnej aparatury geofizycznej oraz sprzętu wiertniczego, górniczego itp.

Do ważniejszych zagadnień w działalności komisji odnosi się organizacja wielostronnej współpracy naukowo-technicznej w dziedzinie geologii, a szczególnie w zakresie prowadzenia badań naukowo-technicznych i ich koordynacji, wymiany zdobyczy naukowo-technicznych oraz najnowszych doświadczeń produkcyjnych, a także organizacja na życzenie poszczególnych krajów-członków RWPG wspólnych badań geologicznych na najbardziej perspektywicznych obszarach tych krajów, w celu odkrycia zasobów deficytowych surowców mineralnych.

W okresie dwóch lat, jakie minęły od momentu powołania Stałej Komisji Geologicznej RWPG wykonano szereg poważnych prac. Ogółem odbyło się sześć posiedzeń: w Ułan-Bator (październik 1963 r., marzec 1964 r.), w Pradze (maj 1964 r.), w Warnie (wrzesień 1964 r.), w Budapeszcie (luty 1965 r.), w Berlinie (czerwiec 1965 r.), na których rozpatrzono szeroki wachlarz zagadnień posiadających duże znaczenie dla służb geologicznych krajów-członków RWPG. W posiedzeniach stałej komisji systematycznie biorą udział, w charakterze obserwatorów, przedstawiciele socjalistycznych krajów-nieczłonków RWPG: Demokratycznej Republiki Wietnamu, Chińskiej Republiki Ludowej, Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, Republiki Kuby, a od 1965 r. również przedstawiciele Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii.

Dla przygotowania szeregu skomplikowanych zagadnień, wymagających wciągnięcia szerokiego kręgu uczonych i specjalistów o wysokich kwalifikacjach, Stała Komisja Geologiczna RWPG powołuje co pewien okres swoje organa robocze — niestałe grupy robocze, narady i seminaria naukowo-techniczne, na których wnikliwie opracowywuje się uzasadnione naukowo zalecenia i uchwały, przekazywane następnie do ostatecznego zatwierdzenia przez komisję. W ramach niestałych grup roboczych były opracowywane zagadnienia z zakresu metodyki geologiczno-przemysłowej oceny złóż kopalin użytecznych, ujednolicenia map geologiczno-inżynierskich, nomenklatury najbardziej nowoczesnego sprzętu wiertniczego, geofizycznego itp. Seminaria naukowo-techniczne odbywały się na tematy metod poszukiwań kopalin użytecznych, poszukiwań i rozpoznawania złóż soli potasowych, złóż rud cyny, wolframu i molibdenu, metod badań laboratoryjnych surowców mineralnych itp. W ostatnim czasie w związku z obsadzeniem Wydziału Geologii Sekretariatu RWPG przez specjalistów krajów-członków RWPG o wysokich kwalifikacjach, Stała Komisja Geologiczna RWPG porucza opracowanie poszczególnych zagadnień wydziałowi geologii z wykorzystaniem w razie potrzeby ekspertów poszczególnych krajów-członków RWPG.

Stała Komisja Geologiczna RWPG w okresie swojej działalności rozpatrzyła następujące zagadnienia: podstawowe zasady geologiczno-przemysłowej oceny złóż w różnych etapach geologicznych prac rozpoznawczych, podstawowe zagadnienia koordynacji planów prac zainteresowanych krajów-członków RWPG w dziedzinie geologii na lata 1966—1970, udział krajów-członków RWPG w prowadzeniu geologicznych prac rozpoznawczych w Mongolskiej Republice Ludowej, intensyfikacja geologicznych prac poszukiwawczych oraz przyrost zasobów cyny, szczególnie w NRD i CSRS oraz wzmożenie tych prac w MRL, plan ważniejszych badań naukowych i technicznych w dziedzinie geologii na lata 1965—1970, propozycje dotyczące oceny zasobów wód podziemnych oraz sposobów ich ewidencji do celów zaopatrzenia w wodę, plan pracy dotyczący normalizacji w dziedzinie geologii na 1965 r. i lata 1966—1970, nowoczesne metody sporządzania map geologiczno-inżynierskich i geofizycznych oraz szereg innych zagadnień. Zalecenia i uchwały podjęte przez komisję, a dotyczące powyższych zagadnień przyjęte zostały do wykonania przez zainteresowane krajeczłonkowskie RWPG i w szeregu przypadkach dały już pozytywne rezultaty w działalności praktycznej służb geologicznych tych krajów.

Do ważniejszych kierunków współpracy prowadzonej w ramach Stałej Komisji Geologicznej RWPG zalicza się:

1. Wspólne prowadzenie badań naukowych i technicznych w zakresie geologii dotyczące najbardziej aktualnych zagadnień. Pozwala to wypracować najlepsze metody geologicznej prognozy naukowej oraz

opracować najbardziej efektywne metody poszukiwań i rozpoznawania złóż ważniejszych kopalin.

2. Koordynację planów geologicznych prac rozpoznawczych w ramach planów rozwoju gospodarki narodowej krajów-członków RWPG. Pozwala to z powodzeniem powiązać rozwój ekonomiki każdego kraju-członka RWPG z interesami innych krajów w zakresie zabezpieczenia w ważniejsze i deficytowe rodzaje surowców mineralnych.

3. Opracowanie i przyjęcie jednolitych zasad metodycznych w zakresie prowadzenia różnych rodzajów badań geologicznych, metod geologiczno-ekonomicznej oceny złóż surowców mineralnych oraz ewidencji ich zasobów itp.

Zdobyte dwuletnie doświadczenia współpracy krajów-członków RWPG w dziedzinie geologii dowiodły, że zagadnienia są opracowywane najbardziej wnikliwie wtedy, gdy materiały i propozycje przygotowywane przez krajowe służby geologiczne (poprzez zespoły instytutów specjalistycznych) omawiane są na niestałych grupach roboczych, naradach naukowo-technicznych lub konferencjach, a następnie zgłaszane do rozpatrzenia przez Stałą Komisję Geologiczną rady. Niedostatkiem takiej formy współpracy jest długotrwałość opracowywania materiałów dochodząca do wielu miesięcy.

W ostatnim czasie wyraźnie wzrosła rola powołanego w marcu br. Sekretariatu Wydziału Geologii jako organizatora i kierownika metodycznego. Wydział geologii obsadzony przez specjalistów krajów-członków RWPG o wysokich kwalifikacjach przygotowywuje, koordynuje udział delegacji krajów oraz opracowywuje pod względem metodycznym szereg bardzo ważnych i skomplikowanych zagadnień wielostronnej współpracy krajów-członków RWPG w dziedzinie geologii, wciągając w razie potrzeby specjalistów-ekspertów zainteresowanych krajów.

Młodej służbie geologicznej Mongolskiej Republiki Ludowej został okazany, przy powołaniu Stałej Komisji Geologicznej RWPG, duży zaszczyt. Kierownik geologicznej służby MRL został wybrany na przewodniczącego komisji. Kraje-członkowskie RWPG systematycznie okazują Mongolskiej Republice Ludowej dużą pomoc w dziedzinie geologicznego poznawania kraju. W ostatnich latach w wyniku okazania pomocy technicznej przez PRL, CSRS, a szczególnie przez ZSRR poprawił się znacznie stan zbadania geologicznego i hydrogeologicznego kraju, odkryto wiele złóż i obszarów perspektywicznych pod względem występowania mineralizacji rudnej, oraz przygotowano znaczną kadrę własnych geologów. Od 1965 r. oprócz geologów ZSRR, PRL i CSRS przystąpili do pracy na terenie Mongolii geologowie NRD, zaś od 1966 r. rozpoczną badania ekspedycje geologiczne WRL i LRB.

W okresie swojego istnienia Stała Komisja Geologiczna dwa razy (w 1964 r. i 1965 r.) omawiała sprawy związane z okazaniem pomocy Mongolskiej Republice Ludowej w prowadzeniu badań geologicznych oraz podejmowała odpowiednie postanowienia w tym zakresie. W chwili obecnej do najważniejszych kierunków badań geologicznych na terenie Mongolskiej Republiki Ludowej zalicza się: kontynuowanie badań geologicznych i hydrogeologicznych kraju oraz sporządzanie odpowiednich map; ustalenie podstawowych prawidłowości rozmieszczenia złóż kopalin użytecznych oraz naukowo uzasadniona ocena perspektyw ich występowania; prowadzenie bezpośrednich poszukiwań złóż różnych kopalin użytecznych, szczególnie w korzystnie pod względem ekonomicznym zamieszkałych rejonach kraju zarówno w celach zaspokojenia rosnących własnych potrzeb gospodarki narodowej republiki (węgiel, ropa naftowa, złoto, surowce dla rolnictwa, źródła zaopatrzenia w wodę, materiały budowlane itp.), jak i innych krajów obozu socjalistycznego (rudy metali nieżelaznych i rzadkich, surowce piezooptyczne, azbest, grafit, fluoryt itp.). Szczególne znaczenie w tych pracach posiadają zagadnienia hydrogeologiczne oraz sprawa zaopatrzenia w wodę południowych półpustynnych regionów kraju, z którymi wiąże się dalszy rozwój hodowli zwierząt — podstawowej gałęzi gospodarki narodowej Mongolii.

Mongolska Republika Ludowa posiada bardzo ograniczone zasoby ropy naftowej i rozszerzenie bazy zasobowej w tym zakresie ma główne znaczenie dla zabezpieczenia potrzeb transportu samochodowego — podstawowego środka komunikacyjnego z większością rejonów kraju. Szybkie odkrycie przemysłowych złóż deficytowych rud metali nieżelaznych i rzadkich oraz innych rodzajów surowców mineralnych przyczyni się do umocnienia ekonomiki i rozwoju przemysłu w republice przy jednoczesnym zaspokojeniu potrzeb innych krajów na te surowce.

Dla dalszego przygotowania kadry własnych specjalistów i podniesienia ich kwalifikacji przewiduje się zorganizowanie pierwszego w kraju naukowo-badawczego instytutu geologicznego. Udział służb geologicznych krajów-członków RWPG w działalności takiego instytutu jest niezmiernie pożądany.

Przystąpienie Mongolskiej Republiki Ludowej w 1962 r. do Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej i jej współpraca w dziedzinie geologii z innymi krajami w ramach Stałej Komisji Geologicznej RWPG posiada duże znaczenie dla rozwoju gospodarki narodowej republiki i znajduje zrozumienie i poparcie całego narodu mongolskiego.

W zakończeniu niniejszego artykułu chciałbym podkreślić wielką i owocną pracę dokonaną przez delegacje: Ludowej Republiki Bułgarii i jej kierownika akademika J. Jowczewa, Węgierskiej Republiki Ludowej i jej kierowników F. Benkö i prof. dr D. Kertai, Niemieckiej Republiki Demokratycznej i jej kierowników G. Zindlera i G. Seidelbacha, Mongolskiej Republiki Ludowej, Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej i jej kierownika doc. mgr inż. M. Mrozowskiego, Rumuńskiej Republiki Ludowej i jej kierownika prof. V. Janovici, Związku Radzieckiego i jej kierownika członka-korespondenta Akademii Nauk ZSRR A. Sidorenki, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i jej kierownika J. Prawdy.

Nie ulega wątpliwości, że dalsze pogłębienie współpracy służb geologicznych krajów-członków RWPG będzie sprzyjało rozszerzeniu ich surowcowej bazy mineralnej — podstawy przemysłu ciężkiego, a w ostatecznym wyniku zapewni dalsze umocnienie ekonomiki całego obozu socjalistycznego.

SUMMARY

The co-operation between the geological surveys of the countries-members of the Council for Mutual Economic Assistance began in 1960. In the two-year period of its activity, the Standing Geological Commission held 6 sessions with the participation of the representatives of socialistic countries-members of the Council for Mutual Economic Assistance. Among others, the Commission has considered the following questions: fundamental principles of geological reconnaissance works, co-ordination of working plans, part of the countries-members of the Council in the geological-reconnaissance research works in the Mongolian People's Republic, intensification of works to search for tin ore deposits in the German Democratic Republic, Socialist Republic of Czechoslovakia, Mongolian People's Republic, plan of more important scientific and technical researches in geology for 1965—1970, proposals concerning estimate of underground water resources, water supply and many others.

НЕКОТОРЫЕ ИТОГИ ДВУХЛЕТНЕГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ДАЛЬНЕЙШИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛНОСТИ ПОСТОЯННОЙ КОМИССИИ СЭВ ПО ГЕОЛОГИИ

РЕЗЮМЕ

К важнейшим проблемам деятельности Постоянной Комиссии СЭВ по геологии относятся организация многостороннего научно-технического сотрудничества в области геологии, в частности по проведению научно-технических исследований и их координации, по обмену научно-техническим дости-